Fylkesmannen i Nordland

Vår dato: 14.07.2020
Vår ref: 2020/4552
Deres dato: 06.07.2020
Deres ref:

Saltdal kommune
Kirkegt. 23
8250 Rognan
Att. Marianne Hoff

Saksbehandler, innvalgstelefon
Gunn Karstensen, 75 53 16 70

Fellingstillatelse på gaupe - Saltdal

Fylkesmannen viser til søknad av 6. juli 2020 fra Saltdal kommune om tillatelse til skadefelling av gaupe på grunn av tap av sau. Vi viser også til telefonsamtale med Marianne Hoff 9. juli og 14. juli 2020.

Vedtak
Fylkesmannen i Nordland gir med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9, tillatelse til skadefelling av én (1) gaupe i deler av Saltdal kommune innenfor nærmere angitte vilkår.

Vilkår

1. Fellingsområdet er avgrenset til fjorden i nord, Russåga i sør, øst til E6 og vest til kommunegrensen.

2. Fellingstillatelsen gjelder felling av én gaupe i tidsrommet 14.07.2020 til og med 28.07.2020.

3. Fellingsforsøk skal kun iverksettes ved ferske tap i området.

4. Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen er unntatt fra tillatelsen. I tilfeller der det er kjente familiegrupper av gaupe innenfor aktuelle områder for skadefelling, skal de tiltak som er mulige for å unngå felling av voksen hunngaupe være iverksatt.

5. Rapportering:
    a. Fellingsleder skal gi en kort statusrapport minimum annethvert døgn på SMS til vakttelefon 47829091. Melding skal inneholde kort oppsummering av aktivitet i fellingslaget, informasjon om evt. observasjoner av bjørn og evt. funn av nye kadaver. Dersom fellingsforsøket innstilles over flere dager er det ikke nødvendig å sende SMS-rapporter før forsøk evt. starter opp igjen.
    b. Elektronisk sluttrapport skal leveres av fellingsleder senest innen tre uker etter endt fellingsforsøk. Lenke til rapporteringsskjema sendes i separat e-post til fellingsleder. Fellingsleder kan delegere rapporteringsansvaret til en annen person på fellingslaget.

c. Kommunen skal snarest mulig etter avsluttet fellingsforsøk, og senest innen 01.10.2020, sende inn krav om refusjon av utgifter til Fylkesmannen i Nordland. Dette gjøres i Miljødirektoratets elektroniske søknadssenter ved bruk av søknadsskjema for konfliktdempende tiltak.

6. Kommunen er ansvarlig for å oppnevne deltagere på fellingslaget. Det skal oppnevnes en fellingsleder. Kun personer som står på lista over deltakere i fellingslaget kan delta på fellingsforsøket, og slik liste skal sendes til Fylkesmannen før fellingsforsøket starter.

   Fylkesmannen krever at deltakerne i fellingslaget – jegere og hundeførere – oppfyller kravene til og innehar lisens, jf. kravene i Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst, §§ 13 og 14.

   Alle medlemmer av fellingslaget som deltar i fellingsforsøket skal ha kopi av dette brevet og være kjent med vilkårene for fellingstillatelsen.

7. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19.
8. Dersom det brukes rifle skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. Forskrift av 22.03.02 om utøvelse av jakt og fangst.
9. Felling eller forsøk på felling av rovvilt skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen og Statens naturoppsyn. Hos Fylkesmannen kan det på dagtid gis beskjed på telefon 75 53 15 00 og etter arbeidstid på Fylkesmannens vakttelefon 478 29 091.

10. Dersom det løsnes skudd mot rovvilt og dyret forlater plassen, så plikter skytter å forvisse seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Dersom dyret vurderes skadeskutt, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Ved skadeskyting av rovvilt skal skytter uten opphold underrette Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk. Generelt for ettersøk gjelder bestemmelsen i rovviltforskriften § 17.

11. Dersom rovvilt skadeskytes, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvisse seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Ved skadeskyting skal skytter uten opphold underrette Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.

12. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltlovens § 35.

13. Felt rovvilt skal fremvises for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, i henhold til instruks, og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Fylkesmannen.

    Rovvilt som blir felt på skadefelling er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr eller deler av dyret (inkl. hår, blod) uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal tas vare på slik at dyrets verdi bevares. Frakt og oppbevaring avklares med Fylkesmannen.

14. Fylkesmannen i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Grunnlaget for avgjørelsen
Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. Miljødirektoratet fastsatte i vedtak av 29.05.2020 en kvote på fire betinga fellingstillatelser for gaupe i Nordland. Ved tidspunkt for iverksetting av denne fellingstillatelsen er det ikke felt gaupe av kvota.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Region 7 (Nordland) skal ha 10 årlige ynglinger av gaupe jf. rovviltforskriften § 4 første ledd bokstav g). Den todelte målsettingen som formålsparagrafen i rovviltforskriften setter, er søkt oppnådd gjennom forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland, jf. § 6. Vedtatte regionale bestandsmål for gaupe skal oppnås innenfor hele Nordlands fastland, og dette er i forvaltningsplanen definert som et byrdefordelingsområde hvor både beitedyr og gaupe er prioritert.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er det sagt følgende om skadefelling av gaupe:

2.4.6 Skadefelling av gaupe er aktuelt ved akutte skadesituasjoner. Viktige vurderingspunkt for skadefelling av gaupe: 1. skadeomfang; 2. skadepotensiale; 3. gaupebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.

Nml. § 18 første ledd bokstav b slår fast at uttak av vilt kan tillates for å avverge skade på blant annet husdyr. Fylkesmannen kan iverksette skadefellingsforsøk innenfor den rammen som er satt av rovviltnemnda eller Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringene i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Rovviltforskriften § 9 andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

a) områdets betydning som beitemark,
b) skadenes omfang og utvikling,
c) potensialet for fremtidige skader,
d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset til tid, rom og antall dyr. Ved hver fellingstillatelse gis det en økonomisk ramme som fellingsforsøket skal gjennomføres i henhold til.

Kunnskapsgrunnlaget om gaupe
Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. § 8. Fylkesmannen viser til at vedtaket blant annet baserer seg på sist tilgjengelig kunnskap om gaupas bestandssituasjon og utvikling i Norge; det vises til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til

rovviltforskriften § 3. De siste opplysningene om bestandssituasjonen for gaupe fremgår i NINA Rapport 1846 Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2020.

I 2020 er det estimert 66,5 familiegrupper på landsbasis, noe som tilsvarer en bestand på omkring 393 dyr i Norge. Dette er bestandsstørrelsen før kvotejakta i 2020 og før reproduksjonssesongen, som er en oppgang på 22 % sammenlignet med fjoråret.
For første gang på åtte år ligger gaupebestanden over det fastsatte nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger. Det har spesielt vært en økning i antall familiegrupper i de nordligste rovviltregionene. I region 7 Nordland har det vært en oppgang fra 5,5 i 2019 til 11 familiegrupper i 2020.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastingen gaupebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bestanden er ikke begrenset av tilgjengelig areal. Utover noen påkjørsler skjer avgangen i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling.

«Føre-varprinsippet» i § 9 kommer til anvendelse i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Fylkesmannens vurdering
I Saltdal kommune er det hittil i år dokumentert 1 sau og 4 lam tatt av gaupe. 4 av disse er på vestsiden av E 6. Det er registrert familiegruppe av gaupe i området i 2020.

Etter naturmangfoldloven § 18 andre ledd fremgår det at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav b bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Vurderingen av dette beror på flere forhold, bl.a. ut fra hvilken grense (kvote) som er satt for uttaket og hvilke andre trusselfaktorer bestanden er utsatt for. Miljødirektoratet fastsatte i vedtak av 29. mai 2020 en kvote på fire betinga fellingstillatelser for gaupe i Nordland. Bestanden av gaupe i Nordland har i flere år ligget under det regionale bestandsmålet, men er i 2020 over bestandsmålet. Vi vurderer at skadefelling innenfor den tildelte kvota ikke vil sette gaupebestandens overlevelse i fare.

I 2020 er det registrert familiegrupper av gaupe i dette området. Det er satt vilkår om at det ikke er tillatt å felle dyr i familiegrupper som går sammen, og når det foreligger kunnskap om familiegrupper av gaupe innenfor aktuelle områder for skadefelling, skal de tiltak som er mulige for å unngå felling av voksen hunngaupe være iverksatt.

Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht. prinsippet om geografisk differensiering. Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som byrdefordelingsområde for gaupe, hvor både beitedyr og gaupe er prioritert. Det slippes årlig om lag 5000 sau og lam på utmarksbeite i dette området. Fylkesmannen legger til grunn at området har stor betydning som beitemark, jf. rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav a. Men vi legger også til grunn at beitebrukere i byrdefordelingsområdet må forholde seg til at de driver næring i områder hvor det kan være forekomst av gaupe. Prinsippet om byrdefordeling av gaupebestanden i områder som brukes til beite for sau og/eller rein vil nødvendigvis innebære fare for tap. Altså at man må akseptere et visst skadenivå som ikke gir grunnlag for å skyte gaupe.

Fylkesmannen vurderer at skadefelling av gaupe kan være et aktuelt virkemiddel der det oppstår akutte tapssituasjoner jf. § 9 annet ledd bokstavene b og c. Funn av 3 forholdsvis ferske tap til gaupe innenfor et avgrenset område tyder på at situasjonen er vedvarende og at nye tap kan forventes å oppstå de nærmeste dagene. Fylkesmannen vurderer at det er riktig å gi tillatelse til skadefelling, og at fellingsforsøk styres til nye observasjoner av gaupe ved gaupedrepte kadaver eller eventuelle nye,

ferske tap i området. Bruk av viltkamera, sporhund og evt postering ved ferskt kadaver gjør at man øker sannsynligheten for å felle det individet som har forårsaket skaden.

De berørte brukerne har hatt aktivt tilsyn med sauen siden beiteslipp, uten at dette har forhindret de registrerte tapene. Dessuten har Saltdal sausankelag prøvd ut en rekke forebyggende tiltak uten at disse har vist tapsreduserende effekt. På grunn av de nylig registrerte tapene har gårdbrukerne intensivert tilsynsaktiviteten. Sankelaget har selv satt i verk tiltak med tilsyn med kadaverhund. Til sammen beiter ca 5000 sau og lam i området fra Russåga til fjorden.

Fylkesmannen anser det ikke hensiktsmessig eller praktisk mulig å gjennomføre andre forebyggende tiltak som i tilstrekkelig grad kan forhindre skade, jf. rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav d.

Konklusjon

Fylkesmannen vurderer at det er grunnlag for å innvilge søknad om skadefelling av 1 gaupe innenfor et nærmere avgrenset område og tidsrom som framgår av vilkårene for tillatelsen. Vi legger vekt på at det er påvist flere tap innenfor et avgrenset område og at fellingsforsøket skal rettes mot nye observasjoner av gaupe ved gaupedrepte kadaver eller eventuelle nye, ferske tap i området. Saltdal kommune får ansvaret for å lede gjennomføringen av fellingsforsøket.

Veiledning til gjennomføring av fellingsforsøk

På Miljødirektoratets nettsider kan man laste ned en ny veileder for skadefelling av rovvilt. Denne tar for seg lovverket som gjelder ved felling, forklarer ulike aktørers roller og ansvar, og hvilke metoder som kan brukes i fellingsforsøk. https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2019/juni-2019/rovdyr-tilrettelegger-for-lokale-fellingslag/.

Det er svært vanskelig å lykkes med skadefelling på gaupe, og det er viktig at fellingslaget disponerer ressursene til situasjoner hvor det er en reell sjanse for å lykkes. God samhandling med tilsynet i området er viktig, bl.a. slik at fellingsforsøk kan prioriteres til ferske kadaver eller ferske observasjoner av gaupe i skadeområdet.

Bruk av hund

Hund kan være et nyttig hjelpemiddel både under fellingsforsøket og i forbindelse med evt. ettersøk.

Dersom fellingslaget vurderer å bruke løs hund under fellingsforsøket, må unntak fra sikringsreglene i hundeloven gis av kommunen, jf. hundeloven § 9e. Fellingslaget er selv ansvarlig for å innhente slik tillatelse hos kommunen. Fylkesmannen viser også til at løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren, for å unngå skade/ jaging av beitedyr. Vi viser i den sammenheng til hundeloven § 3 og 7.

I ordinær båndtvangstid er det ikke tillatt å bruke løs, på drevet halsende hund ved felling av gaupe, jf. forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst § 22. Evt. søknad om dispensasjon for bruk av løs, på drevet halsende hunder under fellingsforsøket må rettes til Miljødirektoratet.

Økonomiske rammer for fellingstillatelsen

Deltakere på kommunalt skadefellingslag vil motta godtgjøring for fellingsforsøket i samsvar med rovviltforskriften § 9a. Budsjettrammen skal sikre at deltakerne kan få godtgjøring i den perioden det er sannsynlig at skadefellingsforsøket kan føre til felling av riktig individ. Fellingsleder har fortsatt

ansvaret for å avslutte fellingsforsøket når skadefellingsperioden er over eller det ikke lenger er sannsynlig at skadefellingsforsøket kan lykkes.

Det fastsettes ramme for utbetaling av godgjøring på **inntil kr 70 000,-**. Maksimal døgnsats per jeger er kr 1600,-. For personell som deltar få timer i løpet av et døgn, benyttes timesats 1600 / 7,5 timer = 213,-. I tillegg til døgnsats/timesats, skal det beregnes feriepenger og arbeidsgiveravgift som også dekkes innenfor den fastsatte rammen.

Godtgjøring for eventuell beredskapsvakt eller beredskapsmidler faller utenfor godtgjøringsordningen. Likeledes faller godtgjøring for bruk av hund, innkjøp, forsikring og utgifter ved hundehold utenfor ordningen.

Deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Registrering som lisensjeger skjer på Jegerregisteret https://w2.brreg.no/lisensjeger/.

Videre fastsettes det en ramme på **inntil kr 30 00,-** til dekking av direkte og dokumenterte kostnader utenom godtgjøring, jf. forskriften § 9. Dette gjelder for eksempel kjøreutgifter for bil, snøscooter, båt, nødvendig overnatting etc.

De økonomiske rammene er absolutt. Dersom det er ekstraordinære omstendigheter som gjør at fellingen ikke kan gjennomføres innenfor den økonomiske rammen, må kommunen ta kontakt med Fylkesmannen og avtale dette i forkant.

Kommunen er regnskapsførende enhet og fører regnskap basert på rapporter/timelister fra fellingsleder. Fylkesmannen yter etter mottatt krav fra kommunen tilskudd til dekning av utbetalt godtgjøring og dekking av direkte utgifter innenfor fastsatte rammer.

Saksopplysninger
Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage
Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev.
En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Gunn Karstensen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

hundaala@online.no;
kimsch@nfk.no;
monnil2@nfk.no;
nils.johan.kappfjell@ntebb.no;
oakuhmunen@gmail.com; stigts@gmail.com
post.nordland@politiet.no

post@miljodir.no;
anders.braa@miljodir.no
fvr@fvr.no
postmottak@mattilsynet.no;
nordland@bondelaget.no;
sparrok.larsen@gmail.com
akar-sne@online.no
nordland@naturvernforbundet.no
tnystabakk@gmail.com
vegar.pedersen@miljodir.no;
geir.heggmo@miljodir.no;
Martin.Drevvatn@miljodir.no